

Jernbaneverket
Postboks 4350
2308 HAMAR

Deres ref

Vår ref
14/504

Dato
10.04.2014

Innspill til utredningsarbeid

Regjeringen vil gjennomføre en større reform av jernbanesektoren, jf. Politisk plattform (Sundvolden-erklæringen) kapittel 15. Samferdselsdepartementet har startet et utredningsarbeid for å konkretisere innholdet i reformen. Resultatene av prosjektet vil inngå i en stortingsmelding om reformarbeidet i hele samferdselssektoren.

Samferdselsdepartementet foretar et selvstendig utredningsarbeid. Dette betyr at departementet vurderer og konkluderer på eget grunnlag. Departementet er like fullt åpen for faglige innspill på områder der Jernbaneverket har kompetanse. I dette brevet omtaler vi to områder departementet behandler i reformarbeidet. Jernbaneverket inviteres til å komme med innspill. En første tilbakemelding fra Jernbaneverket må leveres innen 10. mai. Jernbaneverket kan supplere sitt første bidrag innen 15. juni.

1 Om koordinering og kjøp

Jernbanesektoren er i seg selv et integrert system hvor kapasitetsutnyttelse og trafikkavvikling må ses i en helhetlig sammenheng. Samtidig må transport på jernbane ses i sammenheng med andre former for transport for å sikre at det samlede transportsystem tilfredsstiller transportbehovene. Dette fordrer god koordinering over tid, mellom ulike hovedoppgaver og mellom ulike aktører.

Et av spørsmålene som berøres i reformarbeidet er samarbeidet mellom staten og fylkene/regionale aktører innenfor jernbanesektoren. Det er minst fire hovedoppgaver hvor det kan være aktuelt å justere dagens samarbeid, koordinering og/eller rolledeling mellom statlige aktører og fylkeskommunale/regionale aktører:

- Langsiktig planlegging/dimensjonering av rutetilbudet

- Kjøp av lokaltogtjenester (mest aktuelt i og rundt de fire byene Oslo, Bergen, Trondheim og Stavanger)
- Utvikling av kollektivknutepunkter
- Drift av stasjoner

Arbeidet er inne i en tidlig utredningsfase, og vi ønsker innspill på aktuelle endringer som kan gjøres i hvordan samarbeid og koordinering skjer mellom staten som ansvarlig for det nasjonale jernbanesystem og fylkene/regionale aktører som ansvarlig for lokal kollektivtransport. Jernbaneverket inviteres derfor til å vurdere og foreslå alternative samarbeidsmodeller.

Departementet minner også om at bymiljøavtaler vil bli en meget viktig framtidig ordning for samordning av ulike virkemidler i et byområde. Vi viser også til Samferdselsdepartementets brev av 1. april d.å. til sekretariatet for Nasjonal transportplan om utredninger og analyser til ny transportplan med særskilt henvisning til punktet om finansiering av kollektivtransport i by.

I lys av dette tar vi gjerne i mot forslag til en eller flere helhetlige modeller som alternativ til dagens situasjon. Det må for hver modell gjøres rede for hvordan den

- vil fungere i langsiktig utvikling av jernbanesektoren,
- påvirker den operative oppfølgingen og styringen av trafikkavviklingen,
- ivaretar behovet for å ha et helhetlig grep om kapasitetsutnyttelse og trafikkavvikling på jernbanenettet,
- sikrer at det samlede transportbehovet dekkes,
- eventuelt påvirker finansiering av ulike oppgaver.

For å ta stilling til ulike modeller, må det for hver foreslått alternativ modell beskrives eksplisitt hvilke fordeler og ulemper modellen antas å medføre for de reisende, for fylkene/regionene, for staten og for togselskapene i forhold til dagens situasjon.

Vi ser det som naturlig at Jernbaneverket involverer aktuelle aktører på regionalt og nasjonalt nivå, herunder Statens Vegvesen og Kommunenes Sentralforbund, gjerne gjennom etablerte fora som styringsgruppen for NTP-arbeidet.

2 Drift- og vedlikehold av infrastrukturen

Som et ledd i reformen vurderes det hvordan forholdene kan legges til rette for at bruken av private aktører kan økes. I denne forbindelse ber vi Jernbaneverket om å konkretisere ytterligere hvilke oppgaver som bør gjøres i egen regi og hvorfor. Vi ber også Jernbaneverket identifisere hvilke oppgaver som i enda større grad enn i dag kan kjøpes i et marked, omfanget av disse oppgavene, rammebetingelser som må på plass og eventuelt hvilke hensyn som bør tillegges vekt.

Vi ber videre om innspill på andre endringer som vil kunne tydeliggjøre ansvar og gi bedre insentiver på virksomhetsnivå.

Med hilsen

Cecilie Taule Fjordbakk (e.f.)
avdelingsdirektør

Kristine Veierland
førstekonsulent